

TOIMITTAJAKOULUTUKSEN NEUVOTTELUKUNTA

Aika: perjantai 5.9.2003 klo 13.15 - 15.25
Paikka: VTA:n tilat, Lönnrotinkatu 11, Helsinki

Läsnä:	TaY	Risto Kunelius Kaarina Melakoski Helvi Miettinen, siht. Kaarle Nordenstreng, puh.joht. Inari Teinilä
	JY	Heikki Luostarinen Toni Peltonen
	HY/SSKH	Ullamaija Kivikuru Tom Moring
	TaiK	Merja Salo
	SJL	Jarmo Häkkinen Heljä Korpijoki
	VTa	Heikki Hakala, Etelä-Suomen Sanomat Petteri Kauppinen
	YLE	Juhani Wiio
	Viesverk	Anneli Lehtisalo Hannu Vanhanen
	OPM	Sirkka-Leena Hörkkö

1) Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Kaarle Nordenstreng avasi kokouksen.

2) Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

3) Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen

Hyväksyttiin aikakauslehtikentän kannanottoa koskevalla keskustelusitaatilla täydennettynä (kohtaan ”Ilmoitusasiat: Tulosneuvottelut: Aikakauslehtijournalismi”).

4) Ilmoitusasiat

- Uuden hallituksen ohjelmatekstiä kohdasta koulutus- ja tiedepolitiikka: ”Yliopistojen opintoaikoja nopeutetaan ja siirtymisaikaa toiselta asteelta korkeakoulutukseen lyhennetään opiskelijavalintajärjestelmää kehittämällä. Selvitetään mahdollisuus siirtyä yliopistojen yhteisvalintajärjestelmään ja otetaan käyttöön aloituspaikkakiintiö samana vuonna toiselle asteelle valmistuneille opiskelijoille.” Ao. kohta kokonaisuudessaan LIITTEENÄ.

- Ylitarkastaja Sirkka-Leena Hörkkö on siirtymässä OPM:ssä toisiin tehtäviin 15.9. Hän on kuitenkin mukana visuaalisen journalismin kehityshankkeessa loppuun asti.
- Opetusministeriössä on valmisteltu maisteriohjelmien perusteet. Kopio asiaa koskevasta kalvosarjasta on LIITTEENÄ. Ohjeet on lähetetty yliopistoille seuraavan tulossopimuksen ohjekirjeen liitteenä.
- Kaksiportaisia tutkintovaatimuksia koskeva asetus on tulossa yliopistoihin lausuntokierrokselle lähiaikoina.
- YLE:n, yliopistojen ja korkeakoulujen yhteistyötoimikunta järjestää seminaarikokonaisuuden Tero Uskalin väitöskirjan ”Suomalaisen Moskovan-kirjeenvaihtajuuden alkutaival” ja Iris Ruohon väitöskirjan ”Utility Drama” sekä Pertti Näräsen väitöskirjaluonnoksen ”Suomalaisen tv-journalismin digitaalinen tulevaisuus” pohjalta. Yhteistyötoimikunnan suunnitelmissa myös graduyhteistyötä.

3) Visuaalisen journalismin yliopistokoulutuksen suunnitelma

Risto Kunelius esitteli työryhmän (Riitta Brusila, Ullamaija Kivikuru, Risto Kunelius, Heikki Luostarinen, Merja Salo, Hannu Vanhanen) väliraportin visuaalisen journalismin yliopistokoulutuksen suunnitelmasta. Työryhmä on pyrkinyt integroimaan kolme tulosneuvotteluissa esillä ollutta aihepiiriä (aikakauslehtijournalismin maisteriohjelma, elektronisen kuvajournalismin maisteriohjelma ja lehtikuvajournalismihanke). Tavoitteena on valtakunnallinen maisterikoulu pysyvänä koulutusrakenteena. Suunnittelussa pidettiin myös tärkeänä journalistikoulujen kuvailmaisun opetuksen parantamista kandidaattiopintojen tasolla.

Väliraportti on LIITTEENÄ. Se on jaettu neuvottelukunnalle sähköpostitse 25.6.2003.

Aikakauslehtien Liiton ja Suomen Aikakauslehtitoimittajain Liiton kannanotto on LIITTEENÄ. Se on saatu sähköpostina 2.9.2003.

Puheenjohtaja totesi, että suunnitelma tulisi saada valmiiksi syyskuun aikana, jotta neuvottelukunta voi esittää sen OPM:lle lokakuun alkuun mennessä. Suunnitelmaan voidaan jättää tarvittaessa näkyviin myös jäsenten varaukset. Tässä käytävän keskustelun jälkeen työryhmä muokkaa suunnitelman ja konsultoituaan ammattikentän edustajia lähettää sen sähköpostitse neuvottelukunnan jäsenille, jotka ilmoittavat, ovatko sen kannalla tai jos eivät ole, mihin kohtiin eivät voi yhtyä. Neuvottelukunta ei pidä uutta kokousta tämän asian käsittelyä varten.

Sirkka-Leena Hörkkö muistutti mieliin, että visuaalisen journalismin koulutuksen suunnittelun lähtökohtana on Tampereen yliopiston hanke. Aikakauslehtijournalismin maisteriohjelma otettiin mukaan, koska sitä koskeva Taideteollisen korkeakoulun hanke hylättiin tulosneuvotteluissa ja koska toivottiin, että sille saataisiin rahoitusta tätä kautta. Visuaalisen journalismin yliopistokoulutuksen hankkeessa neuvotteluosapuolia ovat rehtori Jorma Sipilä Tampereen yliopistosta ja johtaja Markku Mattila opetusministeriöstä. Lisäksi asiasta tulee informoida rehtori Henrik Hägglundia Svenska social- och kommunalhögskolanista, rehtori Aino Sallista Jyväskylän yliopistosta ja rehtori Yrjö Sotamaata Taideteollisesta korkeakoulusta.

Heljä Korpijoki totesi Suomen Aikakauslehtitoimittajien Liiton ja Aikakauslehtien Liiton pitävän työryhmän esitystä epäonnistuneena. Aikakauslehtikentän kanta on, että suunnitelma ei vastaa heidän toiveitaan.

Heikki Hakalan mukaan aikakauslehtijournalismi on suunnitelmassa ymmärretty väärin eikä hän näe suunnitelmassa koulutuksessa sitä työelämäyhteyttä, jota maisterikoulutusehdoissa puhutaan. Lehtialalla on kiinnostusta osallistua sellaiseen hankkeeseen, joka synnyttäisi lehtikonseptien koulutus-, kehitys- ja tutkimuskeskuksen. Se edellyttää, että kuvaajakoulutuksen lisäksi koulutukseen on kytkettävä graafinen suunnittelu. Hän oudoksui opetusjärjestelyjä, joissa opiskelijat joutuvat siirtymään yliopistosta toiseen, eikä pitänyt valintaperusteita onnistuneina. Taustaopinnot eivät tue tavoitetta, jossa toimittajakoulutukseen halutaan muilta aloilta osajia, jotka haluavat täydentää koulutustaan journalistikoulutuksella.

Petteri Kauppinen katsoi, että Bolognan malliin ei sovi se, että koulutukseen valittavilta edellytetään visuaalisen journalismin opintoja. Olisi ratkaistava, halutaanko painottaa visuaalisuutta vai journalismia. Hänen mukaansa koulutuksen rakenne kaipaaisi uudelleenharkintaa, koska se on tehty väärästä näkökulmasta.

Sirkka-Leena Hörkkö valotti syitä siihen, miksi aikakauslehtijournalismin maisteriohjelma hylättiin tulosneuvotteluissa: toinen syy oli, että suunnitelmaa ei pidetty valmiina, ja toinen, että hankkeita oli tällä kentällä paljon. Kaiken kaikkiaan alle 10 % hanke-esityksistä meni läpi.

Jarmo Häkkinen painotti alueellista tekijää: Lähes kaikki nykyiset aikakauslehdet ilmestyvät Helsingin seudulla. Nyt haluttaisiin Helsingin seudulla käynnistää alan koulutuksellinen osaamiskeskus. Hänenkin mielestään esitetty opiskelijavalintamalli kaventaa opiskelijoiden mahdollisuuksia hakeutua koulutukseen. Hän totesi, että lehtikuvaajilta ja SJL:ltä on tulossa kirjallinen kannanotto.

Risto Kunelius puolusti esitettyjä valintamenettelyjä. Kandidaatin tutkinnon osalta hän piti raportissa mainittua menettelyä noudattavaa opiskelijavalintaa parempana kuin sisäänottoa valintakokeen kautta, koska tässä menettelyssä opiskelijoiden intressi ja suuntautuneisuus tunnetaan. Maisteriohjelmiin haku olisi samanlainen kuin nytkin maisteriohjelmien kohdalla. Hän totesi, että tutkimus-, koulutus- ja kehityskeskusta ei tästä esityksestä saa aikaan. Se vaatisi aivan toisenlaisia rakenteita. Tässä on kyse maisterikoulutuksesta. Aikakauslehtijournalismin maisteriohjelmahankkeen yhdistäminen pysyvään maisterikoulutukseen on vaikeaa, vaikka se räätälöitynä rekrytointijärjestelmänä onkin kenttäväelle mieluisa.

Opiskelijoiden liikkumista Kunelius ei pitänyt isona ongelmana. Samalla kannalla oli Hannu Vanhanen, joka korosti sitä, että EKJ:n puitteissa on jo nyt olemassa toimiva koulutusyhteistyö. Vanhanen ehdotti, että kehityskeskus rakennetaan nyt TaiK:ssa alkavan aikakauslehtitäydennyskoulutuksen ympärille.

Ullamaija Kivikuru korosti, että ideana suunnittelussa on ollut, että vahvennetaan visuaalista koulutusta niille, jotka saavat journalistisen perustutkinnon: myös SSKH:ssa ja Jyväskylän yliopistossa. SSKH:ssa ja JY:ssä koulutetut ovat myös kelpoisia maisteriohjelmaan. Kivikuru korosti ylivälineellisyyden merkitystä peruskoulutuksessa. Hän piti myös laadittua aikakauslehtijournalismin maisteriohjelmasuunnitelmaa heikkotasoisena.

Myös Heikki Luostarinen korosti sitä, että ehdotus tarjoaa mahdollisuuden kuvaosaamisen kohentamiseen. Tässä koulutuksessa ollaan uudenlaisen, yhteistyötä korostavan koulutusajattelun tiellä.

Tom Moringin mukaan graafisen suunnittelun perusopetus on journalistien puolella melko olematonta ja sen osuutta voisi suunnitelmassa lisätä.

Sirkka-Leena Hörkkö listasi OPM:n reunaehdoja:

- Ei ole mahdollista tehdä kapea-alaisia, pieniä maisteriohjelmia.
- Bolognan mallin lähtökohtana on monitieteisyys.
- Koulutuksen kriteerit tulevat akateemisesta maailmasta ja työelämän tarpeista. Se, että koulutuksen järjestää yliopisto, rajaa koulutuksen sisältöä. Jotakin koulutusta on tarkoituksenmukaisempaa järjestää täydennyskoulutuksena.
- Yliopistot antavat tulevaisuudessakin pääosan koulutuksestaan ns. pääaineputkessa ja maisterikoulut ovat vähemmistönä.
- Maisterikouluun hakeutuminen on erityisen joustavaa: Opiskelijat tulevat monista erilaisista tuloväylistä.

Hörkkö epäili, että maisteriohjelmaa varten varatut rahat saattavat mennä muualle, ellei visuaalisen journalismin yliopistokoulutuksesta saada aikaan esitystä. Hän korosti, että nyt ollaan lähdössä prosessiin ja luomassa elementtejä asioiden kehittämiseksi. Hän totesi, että nyt kirjoitetaan ylös ne työelämän näkökohdat, jotka koulutuksessa tulee ottaa huomioon. Prosessissa mukana olevat katsovat, että näin tapahtuu.

Puheenjohtaja tarkensi, että jos lokakuun alkuun mennessä ei saada ehdotusta valmiiksi, riskeerataan 400 000 €, jonka OPM on varannut visuaalisen journalismin yliopistokoulutusta varten vuosille 2004 – 2006, mikä tarkoittaa myös sitä, että elektronisen kuvajournalismin maisteriohjelma päättyy.

Heljä Korpijoki ehdotti, että SAL:n ja Aikakauslehtien Liiton edustajat otetaan mukaan suunnitelman jatkokäsittelyssä.

Heikki Hakala korosti, että tarkoituksena ei ole torpedoida hanketta, vaan lähtökohtana on huoli siitä, että aikakauslehtikoulutus kapenee liikaa. Hän arveli, että yksityisen rahoituksen saaminen yliopistolliseen koulutukseen on vaikeaa. Koulutuksen pitäisi tuottaa sellaista osaamista, joka synnyttää osaamiskeskuksen, jolle voidaan osoittaa yksityistä rahoitusta.

Risto Kunelius lupautui kirjoittamaan suunnitelman uudelleen sellaiseen muotoon, joka struktuuriltaan mahtuu OPM:n tavoiterakenteisiin, korostaen laaja-alaisuutta, väljentäen sisäänpääsykriteereitä ja kirjaten ylös tässä esiin tulleet työelämänäkökohdat.

Puheenjohtaja ehdotti, että Kunelius tekee uuden version, jossa hän ottaa huomioon työryhmän kannat ja tässä kokouksessa esille tulleet asiat, ja käyttää sen SAL:n ja lehtikuvaajien yhteisessä kokouksessa. Samalla suunnitelma esitellään potentiaalisille lahjoittajille. Sen jälkeen suunnitelma tuodaan toimittajakoulutuksen neuvottelukokoukselle, jolle annetaan viikko aikaa sulatella asiaa ennen vastauksen antamista.

Petteri Kauppinen totesi, että Aikakauslehtien Liitto on ollut alusta pitäen sitä mieltä, että aikakauslehtikoulutus ei kuulu tähän kokonaisuuteen, ja tiedusteli, miksi se on otettu mukaan.

Kaarle Nordenstreng totesi, että tällä on haluttu ottaa huomioon edes osa aikakauslehtipuolen koulutustarpeista, koska heidän hanke-esityksensä hylättiin tulosneuvotteluissa.

Sirkka-Leena Hörkkö arvioi, että Tampereella alkanut lehtikuvajournalismikoulutus saattaa olla vaakalaudalla, jos visuaalisen journalismin koulutushanke ei toteudu, koska silloin EKJ:kin loppuu. Hän totesi, että jos ehdotuksen tekemiselle halutaan lisää aikaa, neuvottelukunnan tehtävä esitys OPM:lle asian lykkäämisestä myöhemmäksi. Asiasta on ilmoitettava myös niiden yliopistojen rehtoreille, joiden koulutusta asia koskee.

Puheenjohtaja lupautui koordinoimaan sähköpostikeskustelun.

4) Neuvottelukunnan johtosääntö

Ehdotus neuvottelukunnan johtosääntöön sisällytettävistä asioista jaettiin kokouksessa myöhempää käsittelyä varten.

5) Ammattikorkeakoulujen edustajien kanssa järjestettävästä ammattikuvaseminaarista sopiminen

Järjestetään Helsingissä 28.11.2003 klo 10-17.

6) Neuvottelukunnan seuraavan kokouksen ajankohdasta sopiminen

Seuraava kokous pidetään ammattikuvaseminaarin yhteydessä.

7) Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.25.

Puheenjohtaja

Kaarle Nordenstreng

Pöytäkirjanpitäjä

Helvi Miettinen